

FIȘA DISCIPLINEI

Cultura romilor în Transilvania (în lb. maghiară)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Studii culturale
1.7. Forma de învățământ	IF

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Cultura romilor în Transilvania (în lb. maghiară)				Codul disciplinei		LLC3233		
2.2. Titularul activităților de curs			Dr. Fosztó László							
2.3. Titularul activităților de seminar			Dr. Fosztó László							
2.4. Anul de studiu		3	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		Obl.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					18
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					18
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				60	
3.8. Total ore pe semestru				96	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> efectuează cercetare științifică gestionează date în domeniul cercetării scrie publicații științifice promovează inovarea deschisă în cercetare asigură managementul de proiect Diseminează rezultatele în rândul comunității științifice gestionează cunoștințele în vederea unui impact strategic aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare aplică metode științifice Promovează implicarea publicului în cercetare desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> da dovada de inițiativă • respecta angajamente • își asuma responsabilitatea • gândește rapid • da dovada de auto-reflecție • da dovada de curiozitate • abordează provocările în mod pozitiv • gândește analitic • respecta diversitatea valorilor și a normelor culturale • face față incertitudinii • se adresează unui public • lucrează în echipe • arată încredere • demonstrează loialitate • arată empatie • face față stresului • lucrează eficient • gândește critic • apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice • da dovada de dorință de învățare • identifică probleme • efectuează căutări pe internet • da dovada de competență interculturală • lucrează independent • gândește în mod creativ •

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Orientare în literatura de specialitate a tematicii. Însușirea terminologiei de specialitate. Analiza critică a publicațiilor și discursurilor publice despre romii pentru dezvoltarea capacității de a accepta diversitatea culturală
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Orientare în literatura de specialitate internațională a tematicii. Orientare în literatura de specialitate maghiară a tematicii. Orientare în categoriile paradigmele științifice referitoare la societatea și cultura romilor Abordarea critică din perspectiva etnografică a unor comunități locale multietnice/rome.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Concepte de bază, cadre disciplinare pentru abordarea temelor legate de romi	Prelegere, exemplificare, problematizare	
2. Paradigmele cercetării în domeniu. Paralelisme, divergențe și conflicte dintre paradigme (Gypsy Lore, țiganologie, romologie, romani studies, critical romani studies)	Prelegere, exemplificare, problematizare	
3-5. Istoria cercetării (1) începuturile cercetărilor până la al Doilea Război Mondial (2) romii în perioada socialistă (3) situația romilor după schimbarea de regim	Prelegere, exemplificare, problematizare	
6. Antițiganism, sclavia, genocid. Cercetarea holocaustului romilor	Prelegere, exemplificare, problematizare	
7. Narațiuni și genuri folclorice, cercetări în rândul romilor	Prelegere, exemplificare, problematizare	
8. Revitalizare religioasă, obiceiuri, rituri, narațiunile convertirii	Prelegere, exemplificare, problematizare, analiza de text.	
9. Relații economice, dependențe, reciprocități, migrațiune și datorii	Prelegere, exemplificare, problematizare	
10. Organizare politică și leadership	Prelegere, exemplificare, problematizare	
11. regimul de protecția drepturilor minorităților și integrare socială. Instituții și mecanisme la nivel local, național și european	Prelegere, exemplificare, problematizare, exercițiu	
12. Concluzii, recapitulări	Prelegere, exemplificare, problematizare, analiza de text.	
Bibliografie Achim, Viorel. 2001. <i>Cigányok a román történelemben.</i> (magyarra fordította Török Blanka Csilla). Budapest: Osiris Kiadó. Bakó, Boglárka. 2006. "Romlott nők és tiszta lányok. Egy dél-erdélyi cigány közösség női normái." In <i>Cigány világok Európában</i> , Csaba Prónai (szerk.), 185–96. Budapest: Nyitott Könyvműhely Kiadó.		

- Dupcsik, Csaba. 2009. *A magyarországi cigányság története: Történelem a cigánykutatások tükrében, 1890-2008*. Budapest: Osiris Kiadó. (29-84 old.)
- Fosztó, László. 2002. "Van-e cigány nemzettudat?" In *Társadalmi önismeret és nemzeti önazonosság Közép-Európában*, Fedinec Csilla (szerk.), 207–224. Budapest: Teleki László Alapítvány.
- . 2011. "Hol a helye a romáknak Az erdélyi egyházakban? Vallási intézmények és társadalmi integráció." *Pro Minoritate* 2011 (3): 113–22.
- . 2019. "Volt-e „cigánykérdés” a szocialista Romániában?" *Előadás a z MTA KI-ben*, 1–21. Budapest: Kézirat.
- Hermann, Antal, (szerk.) 1895. *A Magyarországon 1893. Január 31-én végrehajtott cigányösszeírás eredményei*. Budapest: Magyar Királyi Statisztikai Hivatal.
http://konyvtar.ksh.hu/inc/kb_statistika/Manda/MSK2/MSK2_009.pdf.
- Könczei Csilla- Lăcătuș Ileana 2002: Ilonka néni, Kolozsvár: Editura Fundației Pentru Studii Europene
- Okely, Judith. 1996. "Cigány nők." *Cigányfűró* 1996 (1): 4–7.
- Reyniers, Alain. 1996. "A cigányok kiirtása a Második Világháború során." *Cigányfűró* 1996 (4): 3–6.
- Stewart, Michael. 1989. "Játék a lovakkal, avagy a cigány kereskedők és a szerencse." *Kultúra És Közösség* 4: 21–40.
- . 2001. "Depriváció, romák és „underclass”." *Beszélő* 6 (7–8): 82–94.

Ajánlott szakirodalom

- Berta Péter 2014 Az erdélyi gábor romák presztízsgazdasága. MTA BTK Néprajztudományi Intézet, Budapest.
- Kovai Cecília. 2017. *A cigány-magyar különbségtétel és a rokonság*. Budapest: L'Harmattan.
- Lacková, Ilona 2001: Szerencsés csillagzat alatt születtem..., Budapest: Pont kiadó
- Ladányi, János, és Iván Szelényi. 2004. "Bevezetés." In *A kirekesztettség változó formái. Közép- és Délkelet európai romák történeti és összehasonlító szociológiai vizsgálata*, 11–37. Budapest: Napvilág Kiadó.
- Lewis, Oscar. 1968. *Sánchez Gyermekai*. Budapest: Európa Könyvkiadó.
- Stewart, Michael. 1994, Az oláh-cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon, Budapest: T-Twins Kiadó, MTA Szociológiai Intézet, Max Weber Alapítvány.
- Stewart, Michael, ed. 2012. *Gypsy 'Menace': Populism and the New Anti-Gypsy Politics*. London: Hurst Publishers.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Introducere	expunere, explicație, vizualizare și conversație	
Perspectiva istorică	expunere, explicație, vizualizare, conversație și dezbatere	
Studiu de caz etnografic 1.	expunere, explicație, vizualizare, conversație și dezbatere	
Studiu de caz etnografic 2.	expunere, explicație, vizualizare, conversație și dezbatere	
Model sintetic și testare lui prin exemple din literatura	expunere, explicație, vizualizare, conversație și dezbatere	

Concluzia semestrului	expunere, explicație, vizualizare, conversație și dezbateri	
<p>Bibliografie</p> <p>Lecturi obligatorii</p> <p>Achim, Viorel. 2001. Cigányok a román történelemben. (magyarra fordította Török Blanka Csilla). Budapest: Osiris Kiadó.</p> <p>Bakó, Boglárka. 2006. "Romlott nők és tiszta lányok. Egy dél-erdélyi cigány közösség női normái." In Cigány világok Európában, Csaba Prónai (szerk.), 185–96. Budapest: Nyitott Könyvműhely Kiadó.</p> <p>Dupcsik, Csaba. 2009. A magyarországi cigányság története: Történelem a cigánykutatások tükrében, 1890-2008. Budapest: Osiris Kiadó. (29-84 old.)</p> <p>Fosztó, László. 2002. "Van-e cigány nemzettudat?" In Társadalmi önismeret és nemzeti önazonosság Közép-Európában, Fedinec Csilla (szerk.), 207–224. Budapest: Teleki László Alapítvány.</p> <p>———. 2011. "Hol a helye a romáknak Az erdélyi egyházakban? Vallási intézmények és társadalmi integráció." Pro Minoritate 2011 (3): 113–22.</p> <p>———. 2019. "Volt-e „cigánykérdés” a szocialista Romániában?" Előadás a z MTA KI-ben, 1–21. Budapest: Kézirat.</p> <p>Hermann, Antal, (szerk.) 1895. A Magyarországon 1893. Január 31-én végrehajtott cigányösszeírás eredményei. Budapest: Magyar Királyi Statisztikai Hivatal. http://konyvtar.ksh.hu/inc/kb_statistika/Manda/MSK2/MSK2_009.pdf.</p> <p>Könczei Csilla- Lăcătuș Ileana 2002: Ilonka néni, Kolozsvár: Editura Fundației Pentru Studii Europene</p> <p>Okely, Judith. 1996. "Cigány nők." Cigányfűró 1996 (1): 4–7.</p> <p>Reyniers, Alain. 1996. "A cigányok kiirtása a Második Világháború során." Cigányfűró 1996 (4): 3–6.</p> <p>Stewart, Michael. 1989. "Játék a lovakkal, avagy a cigány kereskedők és a szerencse." Kultúra És Közösség 4: 21–40.</p> <p>———. 2001. "Depriváció, romák és „underclass”." Beszélő 6 (7–8): 82–94.</p> <p>Ajánlott szakirodalom</p> <p>Berta Péter 2014 Az erdélyi gábor romák presztízsgazdasága. MTA BTK Néprajztudományi Intézet, Budapest.</p> <p>Kovai Cecília. 2017. A cigány–magyar különbségtétel és a rokonság. Budapest: L'Harmattan.</p> <p>Lacková, Ilona 2001: Szerencsés csillagzat alatt születtem..., Budapest: Pont kiadó</p> <p>Ladányi, János, és Iván Szelényi. 2004. "Bevezetés." In A kirekesztettség változó formái. Közép- és Délkelet európai romák történeti és összehasonlító szociológiai vizsgálata, 11–37. Budapest: Napvilág Kiadó.</p> <p>Lewis, Oscar. 1968. Sánchez Gyermekei. Budapest: Európa Könyvkiadó.</p> <p>Stewart, Michael. 1994. Az oláh-cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon, Budapest: T-Twins Kiadó, MTA Szociológiai Intézet, Max Weber Alapítvány.</p> <p>Stewart, Michael, ed. 2012. Gypsy 'Menace': Populism and the New Anti-Gypsy Politics. London: Hurst Publishers.</p> <p>Bibliografia seminarului</p> <p>Berta, Péter. 2013. "Közvetítő kereskedelem, migráció és az etnicitás politikája. Az erdélyi gábor romák megélhetési stratégiái." <i>Socio. Hu</i> 3 (4): 1–25.</p> <p>Durst, Judit. 2019. "„Ha nincs pénzed, ügyis belemész valamibe”. Informális hitelezés, „kamatosok” és a „bankképtelen” szegények bankügyei." <i>Pannonhalmi Szemle</i> 2019 (4): 59–81</p> <p>Fosztó László. 2007. "Beszéd és moralitás: Az eskü egy kalotaszegi magyarcigány közösségben." In <i>Lokalitások, határok, találkozások. Tanulmányok erdélyi cigány közösségekről. Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 15.</i>, Ilyés Sándor és Pozsony Ferenc (szerk.), 81–95. Kolozsvár: Kriza János Néprajzi Társaság.</p> <p>———. 2007 A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösddizmusra tért romák kapcsán. <i>Erdélyi Társadalom</i> 5 (1): 23- 49.</p> <p>———. 2009. "Viták és irányzatok a romakutatásban. Vázlat közpolitikák kidolgozásához." <i>Korunk</i> 20 (5): 22–30.</p> <p>Toma Stefánia 2011. A túlcsondult teli pohár és az etnikai konfliktusok esete Romániában, <i>Pro Minoritate</i> 3, 123-143</p> <p>Pentru review</p> <p>A következő 5 szaklap weblapját és a recens számok tartalmát:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Romani Studies (cont. Journal of the Gypsy Lore Society) https://www.liverpooluniversitypress.co.uk/journal/rost 2. Revue Etudes Tsiganes http://www.etudestsiganes.asso.fr/ 		

3. Critical Romani Studies <https://crs.ceu.edu/index.php/crs/issue/view/9>
4. International Journal of Roma Studies <https://hipatiapress.com/hpjournals/index.php/ijrs/>
5. Journal of Gypsy Studies <https://www.tplondon.com/tpljournals/gypsy-studies/>

Literatura recomandată

Gmelch, Sharon Bohn. 1986. "Groups That Don't Want In: Gypsies and Other Artisan, Trader, and Entertainer Minorities." Annual Review of Anthropology 15: 307–30.

Olivera, Martin, and Jean-Luc Poueyto. 2018. "Gypsies and Anthropology: Legacies, Challenges, and Perspectives." Ethnologie Française No 172 (4): 581–600.

Pontrandolfo, Stefania, and Marco Solimene. 2020. "Flexible Epistemologies: Gypsy/Roma Thinking and Anthropology Theory." Nomadic Peoples 24 (2): 228–40. <https://doi.org/10.3197/np.2020.240204>.

Stewart, Michael. 2013. "Roma and Gypsy 'Ethnicity' as a Subject of Anthropological Inquiry." Annual Review of Anthropology 42 (1): 415–32. <https://doi.org/10.1146/annurev-anthro-092010-153348>.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina a fost concepută în concordanță cu curriculele departamentelor de etnologie-antropologie din universitățile din Debrecen, Szeged, Pécs, Budapest, și cu consultarea principalilor angajatori (muzee, instituții și organizații culturale). Totodată are ca scop ca studenții să însușească capacități de analiză generală individuală care să le ajută pe parcursul carierei în diferite instituții și locuri de muncă

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea terminologiei de specialitate Cunoașterea bibliografiei Cunoașterea metodelor de analiză ale scrisului	Test	1/3
	Redactarea unui plan de cercetare	Plan de cercetare	1/3
10.5 Seminar/laborator	calitatea ppt; claritate prezentării; mod de prezentare adecvat; aplicarea perspectivelor de antropologie; utilizarea surselor	Prezentare pe baza unei cercetări individuale	1/3
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Studentul cunoaște care sunt principalele concepte de critică, istorie și teorie literară, le recunoaște și le definește corect, le folosește adecvat. Limbajul de specialitate este corect utilizat. 			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						

Data completării:
24. 01. 2025

Semnătura titularului de curs

Fosztó László

Semnătura titularului de seminar

Fosztó László

Data avizării în departament:
10.02.2025

Semnătura directorului de departament

Szabó Á. Tőhötöm

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului